

تحقیقات تاریخ اجتماعی

دوفصل نامه علمی - پژوهشی

سال ششم، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۵

صاحب امتیاز: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مدیر مسئول: شهرام یوسفی فر

سر دبیر: شهرام یوسفی فر

مدیر اجرایی: اعظم ریاحی

هیئت تحریریه

صادق آینه‌وند	استاد دانشگاه تربیت مدرس
حسین آبادیان	دانشیار دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) قزوین
احسان اشراقی	استاد دانشگاه تهران
قدرت الله دیزجی	استادیار دانشگاه ارومیه
ناصر تکمیل همایون	استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پروین ترکمنی آذر	دانشیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
جهانبخش ثواب	دانشیار دانشگاه لرستان
عباس سرافرازی	دانشیار دانشگاه مشهد
مقصود علی صادقی گندمانی	دانشیار دانشگاه تبریز
نوبوآکی کوندو	دانشیار مؤسسه زبان‌ها و فرهنگ‌های آسیایی و آفریقایی (توکیو)
علی رضا ملایی توانی	دانشیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
ابراهیم موسی‌پور بشلی	استادیار دانشنامه جهان اسلام
مرتضی نورائی	استاد دانشگاه اصفهان
محمدباقر وثوقی	استاد دانشگاه تهران
کریستف ورنر	استاد دانشگاه ماربورگ آلمان

هیئت مشاوران این شماره

نزهت احمدی، داریوش رحمانیان، محمد علی اکبری، ابراهیم اصلانی، یزدان فرخی، عبدالرسول خیراندیش

مدیر تولید: رضا حسینی

ویراستار: اکرم نوری

نسخه پرداز: شایا شهوق

صفحه‌آرا: الهام صابری امیری

طراح جلد: مجید اکبری کلی

چاپ‌خانه: پردیس دانش، تیراژ: ۵۰۰ نسخه، بها: ۱۲۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، بزرگراه کردستان، خیابان ایرانشناسی، صندوق پستی ۶۴۱۹-۱۴۱۵۵

تلفکس: ۸۸۶۱۲۸۷۰، پست الکترونیک: socialhistory.ihs@hotmail.com

پایگاه اینترنتی: <http://socialhistory.ihs.ac.ir>

این نشریه حاصل فعالیت علمی مشترک پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و دانشگاه‌های لرستان، اصفهان، مشهد، ارومیه، تبریز و بین‌المللی امام خمینی (ره) قزوین است و به استناد نامه شماره ۳/۱۱/۵۰۱۱۰ مورخ ۱۳۹۰/۴/۱۵ کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رتبه علمی - پژوهشی دریافت کرده است. این نشریه در مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری به نشانی www.ricest.ac.ir و در پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی به نشانی www.sid.ir نمایه می‌شود.

رویکرد نشریه

کوشش و تشریک مساعی برای تأسیس دانش تاریخ اجتماعی در ایران؛
اهتمام به ایجاد حوزه‌های پژوهشی تاریخ اجتماعی در ایران؛
ایجاد همگرایی بین دانش تاریخ و دیگر حوزه‌های علوم انسانی.

بر این اساس، از اساتید و پژوهشگران محترم دعوت می‌شود تا مقالات پژوهشی خود را در وجوه گوناگون اجتماعی زندگی مردم ایران در طول تاریخ ایران، از جمله در زمینه‌های زیر، ارسال فرمایند:
بحث‌های نظری و روش‌شناسی در حوزه تاریخ اجتماعی؛ قشرها و طبقات اجتماعی؛ معیشت و زندگی روزانه؛ باورهای اجتماعی و فرهنگی؛ جمعیت؛ مهاجرت؛ نهادهای اجتماعی؛ حوادث طبیعی؛ بیماری؛ بهداشت و پزشکی؛ روستا و شهرنشینی؛ آداب و رسوم؛ زندگی شبانی و کوچ‌روئی؛ مطالعات تطبیقی تاریخ اجتماعی ایران و دیگر کشورها؛ و دیگر زمینه‌های خاص پژوهش در تاریخ اجتماعی.

شرایط پذیرش و انتشار مقاله

نشریه از دریافت مقاله‌های پژوهشی معتبری که حاوی مطالب و نکات علمی جدید و غیر اکتباسی باشد استقبال می‌کند و از چاپ مقاله‌های مبتنی بر گردآوری یا به دور از اسلوب‌های ضروری برای مقالات علمی-پژوهشی است.
مقالات ارسالی به هیچ وجه نباید در دیگر نشریات داخلی و خارجی منتشر شده باشد. همچنین حق انتشار مقاله، پس از پذیرش آن، برای نشریه محفوظ است و نویسنده مجاز به انتشار آن در نشریات دیگر نیست.
نشریه در پذیرش، رد، اصلاح، و ویرایش مقاله‌های دریافتی آزاد است.
نویسنده/ نویسندگان محترم، فایل الکترونیک مقاله را، به همراه درخواست انتشار و مشخصات ذیل، به نشانی پایگاه اینترنتی نشریه ارسال کنند:

نام و نام‌خانوادگی نویسنده/ نویسندگان به فارسی و انگلیسی؛

میزان تحصیلات، رتبه علمی، گروه آموزشی، نام دانشکده، دانشگاه، و شهر محل دانشگاه نویسنده/ نویسندگان به فارسی و انگلیسی؛

معرفی نویسنده مسئول در صورت تعدد نویسندگان؛

درج نشانی پست الکترونیک نویسنده/ نویسندگان؛

نشانی، کدپستی، شماره تلفن‌های همراه، منزل، و محل کار نویسنده مسئول.

پذیرش اولیه مقاله مشروط به رعایت نکات «راهنمای تدوین و شرایط پذیرش و انتشار مقاله» و پذیرش نهایی و چاپ آن مشروط به تأیید داوران مقاله و هیئت تحریریه نشریه است. در هر صورت، نتیجه داوری به نویسنده اعلام می‌شود.

صفحات مقاله حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۵ صفحه باشد و در مجموع بیش‌تر از ۸۰۰۰ کلمه نباشد. در ضمن، مقاله با قلم بی‌لوتوس شماره ۱۳ در برنامه Word 2007 حروف‌نگاری و به‌همراه فایل PDF ارسال شود. ساختار مقاله‌ها مشتمل بر عنوان، چکیده (حداکثر ۱۵۰ کلمه) و کلیدواژه‌ها (حداکثر ۷ واژه) به دو زبان فارسی و انگلیسی، مقدمه، بدنه اصلی، نتیجه‌گیری، و منابع باشد. معادل خارجی اسامی خاص و اصطلاحات تخصصی درون متن و داخل پرانتز قرار گیرد.

شیوه استناد

ارجاعات مقاله، درون متنی و به‌شیوه زیر باشد:

برای ارجاع به منابع، بلافاصله، پس از نقل قول مستقیم (داخل گیومه)، نام خانوادگی نویسنده کتاب یا مقاله، سال انتشار، شماره جلد، و صفحه منبع مورد نظر درون پرانتز آورده شود. مثال: (حقیقی، ۱۳۶۶: ۲۱۰/۱).

برای ارجاع به منابع، بلافاصله، پس از نقل قول غیرمستقیم، نام خانوادگی نویسنده کتاب یا مقاله، سال انتشار و شماره جلد، و صفحه منبع مورد نظر درون پرانتز آورده شود. مثال: (حقیقی، ۱۳۶۶: ۲۱ - ۲۵).

ارجاعات درون متنی متون غیر فارسی، به‌شیوه قبل و به زبان اصلی آورده شود. مثال: (Nelson, 2003: 115).

اگر از نویسنده‌ای در یک‌سال بیش از یک اثر استفاده شده باشد، با قراردادن حروف ابجد (الف، ب، ج، د، و ...) در منابع فارسی و عربی و با درج حروف الفبای انگلیسی (a, b, c, ...) در دیگر منابع، پس از سال انتشار، آن آثار از هم متمایز شود.

در ارجاعات درون‌متنی به فرهنگ یا دانشنامه‌ای که مقالات آن‌ها نویسنده مستقل دارد، نام نویسنده مقاله، سال انتشار، شماره جلد، و صفحه منبع مورد نظر آورده شود. مثال: (انواری، ۱۳۷۳: ۶/ ذیل «ابومحمد صالح»).

در ارجاعات درون‌متنی به فرهنگ یا دانشنامه‌ای که مقالات آن نویسنده مستقل ندارد، نام فرهنگ/ دانشنامه، سال انتشار، شماره جلد، و نام مدخل مورد نظر (در گیومه) آورده شود. مثال: (د/بیرة/المعارف فارسی، ۱۳۸۰: ذیل «ابن سینا»).

در ارجاعات درون‌متنی، ارجاعات تکراری مانند بار قبل آورده نشود و به‌جای آن واژه «همان» (در منابع عربی): «المصدر السابق» و در منابع انگلیسی: (ibid) به‌کار رود.

در منابع پایان مقاله، اگر از یک نویسنده بیش از یک اثر استفاده شده باشد، نام و نام‌خانوادگی نویسنده در هر مورد، به‌طور کامل، تکرار گردد و از ترسیم خط به‌جای نام نویسنده خودداری شود.

در پایان مقاله، ابتدا منابع فارسی و عربی و سپس دیگر منابع، براساس نام خانوادگی نویسنده، به‌ترتیب حروف الفبا و به‌صورت زیر آورده شود:

کتاب: نام خانوادگی نویسنده/ نویسندگان، نام نویسنده/ نویسندگان (تاریخ انتشار). نام کتاب به‌صورت ایتالیک (ایرانیکی)، نام مترجم یا مصحح، شماره جلد، و محل انتشار: نام ناشر.

مقاله: نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده (تاریخ انتشار). «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام نشریه به‌صورت ایتالیک (ایرانیکی)، سال نشریه، و شماره نشریه.

منابع اینترنتی: نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده (تاریخ دسترسی). «عنوان مقاله»، نام پایگاه اینترنتی (یا عنوان نشریه الکترونیکی، جلد، شماره، و سال)، صفحه، و آدرس اینترنتی.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

فهم تحول و تطور اسطوره فرۀ ایزدی؛ از عهد ساسانی تا دوران اسلامی

شجاع احمدوند، محمداسماعیل نوذری، و نیما جبرائیلی؛ ۱

بررسی مسئله تغییر تابعیت اتباع ایران و عثمانی و واکنش دولت ایران به آن در فاصله سال‌های ۱۹۰۰ تا ۱۹۲۲م/۱۳۱۷ تا ۱۳۴۱ق از خلال منابع و اسناد ایرانی

مرتضی دهقان‌نژاد، مینا معینی، و بهناز قائد شرفی؛ ۳۱

اجامره و اوباش و حکومت شاه عباس اول صفوی: هم‌گرایی‌ها و واگرایی‌ها

محمدحسن رازنهان و مریم عابدینی مغانکی؛ ۵۵

تحول سنت ثار در تاریخ اجتماعی عصر جاهلیت

عیسی عبدی و سجاد دادفر؛ ۷۳

علل انحطاط اجتماعی بندر لنگه (۱۲۷۷ تا ۱۳۲۸ش/۱۸۹۷ تا ۱۹۴۹م)

حمید کریمی‌پور، علیرضا محسنی ابوالخیری، مهران رضایی، و زهره سیف؛ ۹۳

تحلیل داستان «مکر سه زن مکار با قاضی و شحنه و محتسب» از منظر تحلیل گفتمان انتقادی

اکرم کریم‌زاده اصفهانی و لیلا وره‌رام؛ ۱۲۵

بررسی مفهوم جنگ در دوره سلجوقیان

حسین مفتخری، ابوالفضل رضوی، شهرام یوسفی‌فر، و بهزاد اصغری؛ ۱۴۷

بازنمایی مشارکت سیاسی روستاییان و مهاجران روستایی در داستان‌های دوره پهلوی دوم

(۱۳۴۰-۱۳۵۷)

علی‌رضا ملایی و سیده فهیمه موسوی؛ ۱۶۵

